

Vedrørende anti-repræsentativt referendum:

1. Den ideologiske begrundelse for folkeafstemnings-instituttet, der fører tilbage til Rousseau og hans lære om det direkte demokrati, hviler til dels på uholdbare dogmatiske forestillinger om folkevilljens ufejlbarlige karakter.

2. Tre vigtige realpolitiske faktorer, der har motiveret instituttets opkomst i Schweiz og U.S.A. — nemlig majoritetsvalg (begge steder), lovgivningsmagtens korrup-tion (U.S.A.) og modsætningen mellem den kantonale selvstændighed og forbundsmagten (Schweiz) gør sig ikke gældende i vort land.

3. Obligatorisk referendum har i praksis vist sig uheldigt, fordi der herefter ikke er garanti for, at de forelagte spørgsmål er af sådan vigtighed og interesse, at folket del-tager i afstemningen i tilstrækkeligt omfang til, at denne kan tages som udtryk for en virkelig opinion.

4. Initiativ har i praksis vist sig uheldigt, fordi den uorganiserede vælgerskare savner mulighed for at forberede et forslag, der med sandsynlighed bæres oppe af en be-tydelig opinion.

5. Det afgørende spørgsmål er indførelse af fakultativt referendum.

Dette må formodes i vort land at ville virke overvejende i politisk konservativ retning.

Et særligt vigtigt spørgsmål er, hvorledes det vil fungere under parlamentarisk styre. Det må befrygtes at blive misbrugt i obstruktions-øjemed og som taktisk middel til at vælte regeringen. Den heraf følgende labilitet i styret er en fare for demokratiet.

Dersom ønsket om at indføre referendum fastholdes, taler det omtalte hensyn, i forbindelse med referendums-fristens ulemper og besværet ved at kontrollere den folkelige begæring, for at lægge initiativet hos en betydelig minoritet inden for repræsentationen.

6. Positivt udfald af afstemningen bør formelt ikke være decisivt i forhold til den kongelige sanktions-ret.